

AVRASYA
İNCELEMELERİ
MERKEZİ
CENTER FOR
EURASIAN STUDIES

MERHABA RUMELİ! (CAN DÜNDAR)

Oya EREN ÖZER

12.04.2009

9 Ağustos 2009 Siz hiç, açık havada, ayaklarınızın altından nehir akarken film seyrettiniz mi? Ben dün seyrettim. Prizren [] açık hava müzesini andıran tarihi dekorunda, serin bir yaz gecesinin mehtabı altında, Akdere üzerine kurulmuş bir platformda belgesel izlemenin keyfini tattım. Kosova [] Priştina [] sonraki ikinci büyük şehri olan Prizren [] belgesel festivali []A [] jüri üyesi olarak geldim. Çok görüp geçirmiş bu küçük şehrin, normalde kullanılmayan bir tanecik sineması var. Ama Kosovalı gönüllüler festival için kentin her köşesini sinema haline getirmişler. Bahçelerde, dere boylarında kurulu perdelerde, tahta iskemleler üstünde, çevrede salkım saçak toplaşmış biletsiz seyircilerle, hem çocukluğumuzun açık hava sinemalarının unutulmaz sefasını anımsıyor, hem Avrupa ve Balkan sinemasının en yeni belgesellerini izliyoruz. * * * [] neydi A [] merak eden, ilkin Prizren [] görmeli... Kent merkezi sayılan Şadırvan [] dolaşmalı; Terzi mahallesini, Muhacir [] Körağa [] Tuzsuz [] turalamalı, kaleye tırmanmalı, Mehmet Hamamı [] göz atmalı, 500 yıllık Bayraklı Camii [] namaz kılmalı... Kentin Arnavut kaldırımlarında, dar sokaklara kurulu iki katlı beyaz kerpiç evlerin arasında dolaşırken [] çıktım A diye güzelim bir Türkçe konuşanlara kulak kabartmalı... Düğün musakkasını, kuzu gömlek sarmasını, Paşa köftesini, etli biber dolmasını tatmalı... Osmanlı [] belki de en iyi korunmuş bu mirasçısında, bir arada yaşamanın sırları ve sınırları üzerine kafa yormalı... * * * Sadece Türkçe konuşarak gezebileceğiniz bir kent burası... Arnavut bakkal, Sırp taksi şoförü, Boşnak terzi []Æ [] []A [] karşılık veriyor. Ama Kosovalı Türkler de Arnavut komşusunun selamını onun diliyle cevaplıyor. Böylece bu tarihi şehir, herkesin birbirinin dilini konuştuğu, derdini paylaştığı, dinine hürmet ettiği zengin bir kolaj haline geliyor. Dünyaya bir arada yaşam örneği olabilecek bir kolaj... Ama aynı deneyim bize, kıskırtıldığında bu eşsiz gökkuşağının nasıl bir depremin fay hattına dönüşebileceğini, birbirinin bahçesinde çamaşır kurutan, çocuklarını aynı sınıflarda okutanların nasıl bir anda birbirlerine kıyasıya düşman hale getirilebileceğini de kanıtlıyor. Bu yönüyle hem cennetin krallığını yaşamış Kosova hem cehennemin karanlığını... * * * 78 yaşındaki Ziyet Şilik ikisini de görmüş bunların... Osmanlı [] çekilişine, o trajik Balkan göçüne yetişememiş, ama Halveti dergâhının karşısındaki 450 yıllık evinin penceresinden, ikinci harpte şehrin işgal edilmesine şahit olmuş. Sonra Partizanların devrini, Yugoslavya [] dağılışını, Sırpların tırmanışını yaşamış. []A [] birlikte yaşamı torpilleyişini, komşunun komşuya düşman edilmesini, NATO bombardımanını, Türk askerinin alkışlarla şehre gelişini, Sırp komşularının şehri terk edişini görmüş. Şimdi Tito devrini özlüyor; ama çoğu Kosovalı gibi uydu anteninden Türk televizyonlarını, [] Rumeli A [] [] Hayat Æ izliyor. [] FM A [] Türkçe şarkılar dinliyor. * Bağımsızlıklarına ilk omuz veren Türkiye [] karşı hem büyük sevgi var burada; hem de büyük beklenti... Osmanlı [] 500 yıl hükmettiği, dilini [] dili A olarak benimsettiği Kosova [] halkın çoğunun konuştuğu Türkçe resmi dil olmaktan çıkmıştı. Şimdi Türkiye, yıllar önce acılar içinde [] A dediği Rumeli [] şimdi sadece askeriyle değil, yatırımıyla, ihraç mallarıyla, restorasyon projeleriyle, sanatı, kültürü, radyosu, televizyonu, okulu, kursuyla yeniden []A diyor.

Kaynak/Source: